Doménová jména

Doménová jména

Cílem této kapitoly je popsat problematiku týkající se doménových jmen především v rámci soukromoprávních vztazích. Každý den se uživatel internetu potýká s jejich existencí, při každé stránce na prohlížeče přistupujeme na nějaké doménové jméno, ale problematika, která se za nimi odehrává, a to nejen z technické stránky věci nemusí být tak jednoduchá, jako se na první pohled zdá.

Abychom se mohli zaobírat právní problematikou doménových jmen, tak je nutné první pochopit, co jsou vlastně doménová jména zač z technického hlediska a jak fungují. Počítače a jiná technická zařízení komunikující v počítačových sítích jsou označeny unikátními numerickými (např. 77.75.74.80) nebo alfanumerickými (např. 2a02:0598:3333::3) adresami IP protokolu (Internet Protocol), jako datového protokolu používaného pro přenos dat. K usnadnění obsluhy těchto zařízení se pak IP adresy prostřednictvím doménového DNS systému (Domain Name System) nahrazují tzv. doménami, které představují uzavřený virtuální prostor v počítačové síti. Domény tak v prvé řadě slouží k tomu, aby popis uvedeného prostoru v počítačové síti byl pojmenován způsobem, který je zapamatovatelný pro člověka.

> Doménový systém je hierarchický. Doménové jméno se skládá z TLD (top level domain), která identifikuje v záznamech, které registry je dané doménové jméno vedené, a SLD (second level domain), které v těchto záznamech identifikuje jeho unikátní záznam. www, které je součástí doménového jména se nazývá third-level domain (Subdomain).

Domény jako předmět právních vztahů

Domény jsou soukromoprávním předmětem právních vztahů s povahou nehmotných věcí. Práva k nim jsou relativními majetkovými právy, jež souvisí s využíváním služeb elektronických komunikací, nikoliv právy absolutními (např. věcnými právy a právem dědickým). Disponibilním předmětem právních vztahů k doménám je tak pohledávka ze smlouvy o registraci domény.

Domény v českém právním řádu

Domény, jejich správa a právní proces jejich registrace není nijak v českém právním řádu upravován. Ovšem to neznamená, že pro TLD .cz nevychází žádné nařízení. TLD .cz proto

analogicky vychází z nařízení správních orgánů EU platných pro TLD doménu .eu. Internetové adresy včetně domén dle § 28 odst. 1 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, nepodléhají veřejné správě adres Českým telekomunikačním úřadem, takže doménová jména nepodléhají státní regulaci. Správcem domény CZ je na základě smluvních závazků s ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers) sdružení CZ.NIC z.s.p.o.

Vznik SLD z pohledu práva

Doména vzniká až zápisem unikátní platné sekvence písmen do seznamu domén příslušného správce, nikoliv dříve – pouze samotný zápis představuje konstitutivní akt. Z právního hlediska doména vzniká uzavřením registrační smlouvy, ve které se správce zavazuje doménu zaregistrovat a budoucí držitel domény se zavazuje zaplatit registrační poplatek.Uzavřením smlouvy a zápisem do registru vzniká osobě, která si doménu zaregistrovala (běžně držitel) právo doménu držet a užívat ji. Smlouva je smlouvou nepojmenovanou a běžně se uzavírá distančním způsobem. Smlouva je zpravidla na dobu určitou, ale běžně lze prodloužit zaplacením registračního poplatku na další období.

Zánik SLD z pohledu práva

Doména může trvat jen po dobu, po kterou trvá její registrace v seznamu domén

Trvání registrace v seznamu domén je podmíněno trváním smlouvy o registraci domény a ovlivňují je technické podmínky, např.:

- Funkčnost a platnost DNS záznamů

- Placení poplatků registrace

- Případně bydliště na území státu, který doménu spravuje

Držitel může doménu kdykoliv zrušit, na což se pohlíží jako jednostranné ukončení smlouvy o registraci domény, čímž dojde k zániku domény. Zánik domény v tomto smyslu však neznemožňuje komukoliv, včetně původního držitele, doménu znovu zaregistrovat

Převod a zástava SLD

Doména může být předmětem převodu. Právně je převod domény nakládáním s pohledávkou věřitele na majetkové plnění poskytované správcem domény nejvyšší úrovně jako dlužníkem. Při převodu domény má správce povinnost udržovat registraci za stávajících podmínek, stejně jako u "klasického" nakládání s pohledávkou. Doména může být stejně jako běžné pohledávky v souladu s občanským zákoníkem předmětem zástavy. Záznam o zástavě se neprovádí v DNS systému správce, který pro tento úkon není uzpůsoben, je však možnost zástavní právo zapsat do rejstříku

zástav vedený Notářskou komorou ČR.

Exekuce domény

Doména druhé úrovně, resp. pohledávka ze smlouvy o registraci domény, může být i předmětem výkonu rozhodnutí či exekuce. Převod domény z důvodu exekuce neznamená převod práv k případným obchodních názvů nebo ochranným známkám obsažených v doménovém jméně, což by mohlo vést k soudnímu rozhodnutí, kde nabyvateli takové domény bude kvůli těmto ochranným známkám zakázáno doménu používat. Takový soudní závěr je však extrémní, jedná se o velmi doslovný výklad právních předpisů, který je potencionálně v rozporus § 2 odst. 3 občanského zákoníku

Kolize s právy třetích osob

Doména zaregistrována tomu, kdo o ni jako první požádá, ale při registraci se neprovádí kontrola, zdali doména nekoliduje s právy třetích osob (ani to není možné). Může existovat pouze 1 doména se stejným zněním, ale může existovat více osob, nebo ochranných známek stejného znění. Ochrana práv třetích osob je řešena až poté, kdy byla doména zaregistrována. Může dojít k paralelní kolizi mezi jednou doménou a více právy třetích osob. Registrace domény kolidujících s jinými doménami v důsledku překlepů či neznalostí jazyka, se označuje jako typosquatting. (wwwbnw.cz | bmw.cz; gogle.com | google.com)

Odpovědnost za porušení práv třetích osob

Odpovědnost za porušení práv třetích osob, ke kterému dojde v důsledku registrace domény, nese primárně její držitel. Odpovědnost za porušení práv, k němuž dojde v důsledku užívání domény, pak může nést držitel domény nebo její uživatel provozující na předmětné doméně internetové stránky, pokud není totožný s držitelem. Nelze získat absolutní právo k doméně, a to ani vítězstvím soudního sporu.

 # Doména může být v kolizi s:

1. Jménem fyzické osoby

- Ke kolizím dochází především u veřejně činných osob (umělců, politiků…)

- Např. spory: (dagmarahavlova.cz, kjkrowling.com)

2. Názvem právnické osoby

- Název právnické osoby je v ČR unikátní

- Neoprávněné používání názvu právnické osoby je protiprávní

- V případě že práva k doméně vzniknou před vznikem ochranné známky či před zápisem obchodní firmy do obchodního rejstříku, držitel domény má právo ji dále využívat.

- V rámci ochrany názvu právnických osob je poskytována i ochrana názvům veřejnoprávních korporací, např. obcí (ostrava.cz)

3. Ochranou známkou

- Může existovat více ochranných známek stejného znění pro různé druhy výrobků nebo služeb

- Ochranná známka se zapisuje a je chráněna vždy jen pro určité geografické území

- Posuzuje se, zdali majitel stránky těží z ochranné známky (spor atomic.cz)

- Posuzuje se, jestli přidáním dalšího textu k ochranné známce dochází ke kolizi (shopbmw.cz je v kolizi s ochranou známku BMW), (balonky-praha.cz není v kolizi s balonky.cz)

4. S právy na ochranu před nekalosoutěžním jednáním

- Nekalou soutěží je jednání v rozporu s dobrými mravy soutěže, za účelem přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům.

- Za jednání v rozporu s dobrými mravy se považuje chování, které by mohlo zkreslit společenskou funkci soutěže.

- Za nekalosoutěžní tak může být považováno

-- Registrování domény kolidující s ochrannou známkou či názvem

-- Užití takovéto domény k prezentaci konkurenčního výrobku

Řešení sporů týkajících se domén

Jako spory týkající se domén (tzv. doménové spory) se označují spory o vlastnictví domén, nebo spory týkající se porušování práv existencí či užíváním domén.

 # Řešení sporů obecnými soudy

Protože spory o domény vyplývají z poměrů soukromého práva, je ve všech těchto sporech dána pravomoc obecných soudů.

U sporů o domény, které jsou vyvolány kolizí domén a práv na označení či práv z nekalé soutěže, je dána věcná příslušnost krajských soudů.

U ostatních sporů o domény, tedy např. u sporů, které jsou vyvolány kolizí domén a jména či příjmení fyzické osoby, nebo sporů o vlastnictví domény, je dle § 9 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb. dána věcná příslušnost okresních soudů.

Proti zahraniční osobě tak lze podat žalobu ve sporu týkajícím se domény u českého obecného soudu v případě, že se bude jednat o doménové jméno registrované v doméně nejvyšší úrovně CZ, neboť pak má tato zahraniční osoba v České republice majetek.

Ve věcech konfliktu domén s některým z popsaných práv tak lze takovou zahraniční osobu žalovat u soudu v České republice, a to nejčastěji u soudu dle sídla žalobce, neboť ke škodné události bude nejčastěji docházet právě u žalobce.

Ve věcech konfliktu domén s některým z popsaných práv tak lze takovou zahraniční osobu žalovat u soudu v České republice, a to nejčastěji u soudu dle sídla žalobce, neboť ke škodné události bude nejčastěji docházet právě u žalobce.

 # Alternativní řešení sporů

Řešení sporů týkajících se domén v soudním řízení před obecnými soudy naráží na problémy s jurisdikcí obecných soudů. Není sporu o tom, že tuzemský obecný soud bude mít pravomoc rozhodovat spor o doménu registrovanou v doméně nejvyšší úrovně CZ mezi dvěma tuzemskými subjekty. Tuto pravomoc však nebude mít v případě sporu o některou z generických domén nejvyšší úrovně mezi tuzemským navrhovatelem a cizozemským odpůrcem.

Z těchto důvodů je ve sporech týkajících se domén obvyklé řešení těchto sporů prostřednictvím alternativního (mimosoudního) řešení sporů, označovaného též jako ADR (Alternative Dispute Resolution). Alternativní řešení sporů je tak dostupné pro řešení sporů týkajících se domén registrovaných v generických doménách nejvyšší úrovně, v doméně nejvyšší úrovně EU, v řadě národních domén nejvyšší úrovně a konečně i v doméně nejvyšší úrovně CZ.

Dokumenty upravující alternativní řešení sporů tvoří součást smluvní dokumentace akceptované při registraci domény (u generických domén nejvyšší úrovně, případně domény CZ a některých dalších národních domén nejvyšší úrovně), případně se jedná o právní předpis, jak je tomu v případě domény nejvyšší úrovně EU.

 # Alternativní řešení sporů o generické domény

Alternativní řešení sporů o domény registrované v generických doménách nejvyšší úrovně probíhá na základě tzv. UDRP (Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy) dokumentu vydaného organizací ICANN.

Zlá víra při registraci nebo užívání domény může být dle UDRP prokázána tehdy, jestliže:

- budou prokázány okolnosti nasvědčující tomu, že držitel domény spornou doménu zaregistroval nebo získal především za účelem prodeje, pronájmu nebo jiného převodu na navrhovatele

- doména byla zaregistrována s cílem zabránit tomu, aby vlastník ochranné známky mohl promítnout tuto známku do domény

- doména byla zaregistrována především za účelem narušení obchodních aktivit osoby, která je v postavení soutěžitele vůči držiteli sporné domény

- držitel domény se jejím užíváním úmyslně pokouší za účelem obchodního prospěchu přilákat uživatele Internetu na svou vlastní webovou stránku

Alternativní řešení sporů o domény EU

Alternativní řešení sporů o domény registrované v doméně nejvyšší úrovně EU je realizováno na základě Nařízení Komise (ES).

Revision #1
Created 2025-05-28 12:39:51 UTC by Magdalena Dobešová
Updated 2025-05-28 12:46:42 UTC by Magdalena Dobešová